

Enotni informacijski sistem (EIS)

Pravila za dostop in delovanje

(Verzija 1.2)

Zgodovina sprememb:

Verzija	Datum	Opomba
1.0	3. 11. 2022	Dokument pripravljen za pridobitev soglasja s strani Agencije za energijo
1.1	23. 11. 2022	Dopolnitve z upoštevanjem priporočil Agencije za energijo iz Končnega poročila o vaji po načrtu za izredne razmere pri oskrbi s plinom »Vaja 22«
1.2	8. 12. 2022	Dopolnitev podatkovnega modela na predlog Agencije za energijo in po uskladitvi na 4. koordinacijskem sestanku vseh deležnikov 1. 12. 2022

Vsebina

1	Zakonodajni okvir	3
1.1	Vsebinske zahteve	3
1.2	Potrebe po EIS vezano na zagotavljanje zanesljivosti oskrbe	4
1.3	Predlogi Agencije za funkcionalnosti v načrtovanem EIS.....	4
2	Podatkovna struktura	6
3	Podatkovni prenosi in vmesniki	7
3.1	Zapis podatkov v EIS.....	7
3.1.1	Obseg podatkov	7
3.1.2	Podatek o odjemu	8
3.1.3	Komunikacijski vmesniki za zapis podatkov	9
3.2	Branje podatkov iz EIS	9
3.2.1	Obseg podatkov	9
3.2.2	Komunikacijski vmesniki za branje podatkov.....	10
4	Obratovanje EIS.....	11
4.1	Zahteve EIS do vseh deležnikov	11
4.2	Obratovalni postopki in termini.....	11
5	Funkcionalnosti uporabniških vmesnikov.....	13
6	Zagotavljanje kibernetске varnosti.....	13
7	Priloge	14

1 Zakonodajni okvir

Državni zbor Republike Slovenije je dne 13. 9. 2022 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o oskrbi s plini (ZOP-A), ki je bil dne 21. 9. 2022 objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije ter dopolnjuje Zakon o oskrbi s plini (ZOP) z določili, ki urejajo enotni informacijski sistem.

Z ZOP-A se dodaja nov 80.a člen ZOP, ki določa, da operater prenosnega sistema (v nadaljnjem besedilu: OPS) vzpostavi, upravlja in vzdržuje enoten informacijski sistem, potreben za delovanje trga s plinom in zagotavljanje zanesljive oskrbe s plinom.

V 14. členu ZOP-A določa, da mora operater prenosnega sistema vzpostaviti enoten informacijski sistem najpozneje v treh mesecih od uveljavitve ZOP-A, pri čemer je bil začetek uveljavitve ZOP-A dan po objavi v Uradnem listu RS, torej 22. 9. 2022.

1.1 Vsebinske zahteve

Izhodiščne zahteve za EIS so v ZOP podane v členu 80.a kot:

(1) Operater prenosnega sistema vzpostavi, upravlja in vzdržuje enoten informacijski sistem (v nadaljnjem besedilu: EIS), potreben za delovanje trga s plinom in zagotavljanje zanesljive oskrbe s plinom. Operater prenosnega sistema pripravi pravila za dostop in delovanje EIS ter jih po prejetem soglasju agencije objavi na svoji spletni strani.

(2) V EIS se vodijo:

- podatki o odjemnih mestih,
- podatki o pripadnosti odjemnih mest operaterju sistema, dobavitelju, bilančni skupini in skupini glede na namen porabe plina,
- podatki o porabi plina,
- drugi podatki, potrebni za delovanje trga s plinom in za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom.

(3) Operaterji sistema in dobavitelji imajo dostop do EIS ter zagotavljajo informacije in podatke iz prejšnjega odstavka.

(4) Dostop do podatkov iz EIS o posameznih odjemnih mestih imajo tudi operaterji distribucijskih sistemov za odjemalce, priključene na njihov distribucijski sistem, in dobavitelji plina za odjemalce, katerim dobavljajo plin.

(5) Dostop do EIS ter do agregiranih in posamičnih podatkov glede porabe plina na odjemnih mestih imajo ministrstvo, center za podpore in agencija.

(6) Stroški zagotavljanja EIS so upravičeni stroški operaterja prenosnega sistema skladno z merili upravičenih stroškov, določenih v splošnem aktu, s katerim agencija predpiše

metodologijo za določitev regulativnega okvira. Dostop do EIS, do podatkov iz EIS in uporaba EIS je brezplačna.

1.2 Potrebe po EIS vezano na zagotavljanje zanesljivosti oskrbe

Pri prenosu podatkov od operaterjev distribucijskih sistemov (v nadaljnjem besedilu: ODS) do dobaviteljev in krizne skupine pristojnega organa se kaže potreba po nujni dodatni informacijski podpori, ki se bo zagotavljala v okviru EIS. Informacijska podpora bo poleg sistematične in enotno strukturirane oblike podatkov omogočala tudi celovitost in ažurnost informacij na enem mestu.

V Sloveniji je bila v septembru 2022 izvedena vaja za preverjanje sposobnosti za obvladovanje kriznih situacij po načrtu za izredne razmere pri oskrbi s plinom, katere rezultat je nekaj konkretnih priporočil za funkcionalnosti EIS, ki jih je Agencija za energijo povzela v poročilu o vaji.

1.3 Predlogi Agencije za funkcionalnosti v načrtovanem EIS

Novi načrtovani EIS, ki ga v skladu z 80.a členom ZOP pripravlja OPS, mora omogočati operaterjem sistemov, dobaviteljem in pristojnemu organu dostop do podatkov. S tem bo izboljšana dostopnost do teh podatkov. Podatki in funkcionalnosti, opisane v tem dokumentu, se nanašajo na zagotavljanje zanesljive oskrbe.

EIS mora omogočiti tudi avtomatizirane urne izpise dejanske oziroma ocenjene porabe plina po odjemnih mestih, kar omogoča ocene učinkov sprejetih in uvedenih ukrepov.

EIS mora za potrebe učinkovitega izvajanja ukrepov vsebovati **status** odjemnega mesta, ki bo razviden v realnem času in dostopen članom krizne skupine, ter dodatne potrebne podatke o posameznem odjemnem mestu (OM), ki so pomembni za zagotavljanje zanesljive oskrbe.

Statusi odjemnega mesta z vidika zgodnejših ukrepov pred prekinjanjem odjema se delijo na:

- OM s prekinljivo pogodbo o dobavi;
- OM distributerja toplote, ki ima možnost prehoda na nadomestni energent, ki ni plin;
- OM proizvajalca električne energije, ki ima možnost prehoda na nadomestni energent, ki ni plin;
- OM drugega odjemalca, ki ima možnost prehoda na nadomestni energent, ki ni plin.

Statusa odjemnega mesta z vidika zmanjševanja ali prekinjanja odjema se delita na:

- neomejen odjem (ni poziva, ni omejitev);
- poziv k omejenemu odjemu plina + koliko (npr. vpiše se odstotek potrebnega znižanja ali npr. raven porabe distributerja toplote, v katerem je ta ZO);
- poziv k takojšnjemu prenehanju odjema (nepotrjen, potrjen);
- odklop.

Dodatni potrebni podatki o posameznem odjemnem mestu, pomembni za zagotavljanje zanesljive oskrbe so:

- podatek o letni porabi v preteklem letu;
- pripadnost skupini ali skupinam iz prvega odstavka 13. člena Akta o načrtu za izredne razmere;
- pripadnost podskupini ali podskupinam iz drugega odstavka 13. člena Akta o načrtu za izredne razmere;
- delež letne porabe na OM v posamezni skupini iz 2. alineje tega odstavka;
- pripadnost dobavitelju ali dobaviteljem in delež porabe pri posameznem dobavitelju;
- pripadnost OM operaterju sistema.

Ker je OM lahko uvrščeno v več skupin po prvem odstavku 13. člena Akta o načrtu za izredne razmere glede na delež letne porabe, ki se porabi v posamezni skupini in podskupini, mora biti omogočeno spremljati status z vidika zmanjševanja ali prekinjanja odjema za vsak del v pripadajoči skupini in podskupini posebej.

Priporočila Agencije:

- a. OPS, ODS in dobavitelji morajo zagotoviti vse kontakte, ki se uporabljajo v primeru razglasitve stopnje krize. Predlagamo, da se ažurna evidenca vodi v novem EIS pri OPS, pri čemer je vsako podjetje odgovorno za posodabljanje svojih kontaktnih podatkov;
- b. EIS mora omogočiti tudi avtomatizirane izpise dejanske oziroma ocenjene porabe plina po odjemnih mestih, kar omogoča ocene učinkov sprejetih in uvedenih ukrepov;
- c. EIS mora za potrebe učinkovitega izvajanja ukrepov vsebovati status odjemnega mesta, ki bo razviden v realnem času in dostopen članom krizne skupine.

Na 4. koordinacijskem sestanku vseh deležnikov 1. 12. 2022 je bil vezano na konfiguracijo odjemnih mest obravnavan predlog Agencije za energijo glede dopolnitve podatkov o vrsti odjema, kot ga je Agencija predstavila na sestanku z operaterji sistemov 29. 11. 2022. Za postavko "Vrsta odjema" je bila usklajena naslednja dopolnitev podatkov (tabela v4):

- 1 - individualni gospodinjski odjem
- 2 - skupni gospodinjski odjem
- 3 - osnovne socialne službe: izvajalci socialnovarstvenih storitev institucionalnega varstva s stalno ali začasno nastanitvijo varovancev
- 4 - osnovne socialne službe: dijaški in študentski domovi
- 5 - osnovne socialne službe: izvajalci zdravstvene dejavnosti z nastanitvami
- 6 - osnovne socialne službe: zdravstveni domovi
- 7 - osnovne socialne službe: zapori
- 8 - vrtec, osnovna šola
- 9 - distributer toplote
- 10 - poslovni odjem (raba v poslovne namene, razen industrijskega odjema)
- 11 - industrijski odjem (raba v proizvodnih tehnoloških in predelovalnih procesih, v katerih plin ni namenjen le ogrevanju prostorov)
- 12 - elektrarna.

2 Podatkovna struktura

EIS skladno z ZOP vsebuje vse podatke, ki so potrebni za delovanje trga s plinom in zagotavljanje zanesljive oskrbe s plinom.

V podatkovno strukturo EIS morajo biti za vsako odjemno mesto pred začetkom posredovanja podatkov o odjemih naloženi osnovni podatki (osnovna konfiguracija), ki za vsako odjemno mesto obsega:

- a. šifro odjemnega mesta;
- b. skupino/skupine odjema odjemnega mesta;
- c. podskupino/podskupine odjemnega mesta;
- d. status zaščitene odjema;
- e. pripadnost operaterju sistema;
- f. pripadnost dobavitelju;
- g. trenutni status odjemnega mesta (aktivno, neaktivno);
- h. odjemno mesto s prekinljivo pogodbo o dobavi;
- i. odjemno mesto distributerja toplote, ki ima možnost prehoda na nadomestni energent, ki ni plin;
- j. odjemno mesto proizvajalca električne energije, ki ima možnost prehoda na nadomestni energent, ki ni plin;
- k. odjemno mesto drugega odjemalca, ki ima možnost prehoda na nadomestni energent, ki ni plin;
- l. trenutni status odjemnega mesta z vidika zmanjševanja odjema.

Ob vnosu se določi datum začetka veljave vnesenih podatkov za posamezno odjemno mesto.

Zgoraj navedene podatke in podatke o odjemih (posredovane v obliki števnega stanja) za odjemno mesto v EIS redno posodablja oziroma posreduje OPS za odjemna mesta na prenosnem sistemu in ODS za odjemna mesta v distribucijskih sistemih.

Vsi prejeti in iz njih izračunani podatki se hranijo v podatkovni bazi EIS pri OPS, ki EIS upravlja in vzdržuje. Tako aplikacija kot baza s podatki so postavljeni redundantno, s čimer je zagotovljena visoka stopnja razpoložljivosti delovanja in dostopnosti do podatkov.

V podatkovni strukturi EIS se zbirajo podatki, katerih obdelava ne omogoča identifikacije nosilca osebnih podatkov. Uporabniki EIS, tj. osebe, ki imajo dostop do EIS, lahko dostopajo do podatkov, ki se zbirajo v EIS. Ti podatki niso osebni podatki, saj se ne navezujejo na določeno ali določljivo fizično osebo - na njihovi podlagi ne obstaja možnost identifikacije posamezne fizične osebe s strani uporabnikov EIS, razen s strani ODS in dobavitelja, s katerima ima posamezna fizična oseba sklenjeno pogodbeno razmerje ter ODS in dobavitelj na pogodbeni podlagi ter v okviru zakonodajnih podlag obdeluje njene osebne podatke.

3 Podatkovni prenosi in vmesniki

3.1 Zapis podatkov v EIS

V EIS se bodo stekali podatki OPS, ODS in dobaviteljev.

3.1.1 Obseg podatkov

Osnovni podatki, ki so za vsako OM vsebovani v bazi sistema EIS in so sporočeni s strani operaterjev sistema in dobaviteljev, so:

Naziv podatka	Zaloga vrednosti
Šifra OM	Alfanumerična oznaka, kot jo vodi operater sistema
Aktivno OM	Da / Ne
OM z zaščitenim odjemom	Da / Ne
Vrsta odjema	1 - individualni gospodinjski odjem 2 - skupni gospodinjski odjem 3 - osnovne socialne službe: izvajalci socialnovarstvenih storitev institucionalnega varstva s stalno ali začasno nastanitvijo varovancev 4 - osnovne socialne službe: dijaški in študentski domovi 5 - osnovne socialne službe: izvajalci zdravstvene dejavnosti z nastanitvami 6 - osnovne socialne službe: zdravstveni domovi 7 - osnovne socialne službe: zapori 8 - vrtec, osnovna šola 9 - distributer toplote 10 - poslovni odjem (raba v poslovne namene, razen industrijskega odjema) 11 - industrijski odjem (raba v proizvodnih tehnoloških in predelovalnih procesih, v katerih plin ni namenjen le ogrevanju prostorov) 12 - elektrarna
Skupina(e) odjema OM	Oznake od »A« do »I« in pripadajoči delež letne porabe (po Aktu o načrtu za izredne razmere pri oskrbi s plinom)

Podskupina(e) odjema OM	Oznake od »1« do »6«
Prekinljiva pogodba o dobavi	Da / Ne
OM, ki ima možnost prehoda na nadomestni energent, ki ni plin	Da / Ne
Delež porabe za zaščiteni odjem	0 % -100 %
Trenutni status OM z vidika zmanjševanja odjema	0 - brez omejitve 1 - poziv k omejenemu odjemu, nepotrjen 2 - poziv k omejenemu odjemu, potrjen 3 - izveden odklop
Šifra ODS za OM	EIC koda
Šifra dobavitelja za OM	EIC koda
Šifra mestnih vrat za OM *	Alfanumerična oznaka, kot jo vodi OPS
Veljavnost podatkov OM	Datum: od
Zamenjava merilne naprave za OM	Novo številčno stanje v Nm ³ / -
Številčno stanje OM	Nm ³

* predstavlja opsijski podatek in je zahtevan v primeru poročanja podatka za OM, ki se nahaja v distribucijskem sistemu.

Ob vnosu konfiguracije OM se določi datum začetka veljave vnesenih podatkov za posamezno OM. Operaterji sistemov morajo vse podatke o svojih OM redno posodobljati, skrbnik EIS pa zagotavlja ustrezno vodenje zgodovine sprememb za vsako OM ter pravilno upoštevanje odjema OM v različnih agregacijah podatkov za pretekla obdobja.

3.1.2 Podatek o odjemu

Po 2. odstavku 16. člena Akta o načrtu za izredne razmere pri oskrbi s plinom morajo končni odjemalci na poziv operaterja sistema posredovati številčno stanje v obliki, ki jo določi operater sistema.

Operaterji sistemov posredujejo podatek o odjemu odjemnega mesta v EIS preko posodobitve številčnega stanja na urnem nivoju (odčitano iz plinomera) v Nm³ za vsako odjemno mesto, kjer razpolagajo s tem podatkom (dnevno merjena odjemna mesta). V primeru ODS se za odjemna mesta, pri katerih operaterji ne razpolagajo z odčitki številčnega stanja in sprotnim prenosom odčitkov v informacijski sistem ODS, odjem obravnava z virtualnim številčnim stanjem na osnovi sistema pripravljavca prognoz.

Skladno z Metodologijo za prognoziranje ne dnevno merjenih prevzemov uporabnikov omrežja zemeljskega plina (v nadaljevanju: Metodologija PP) ODS po Metodologiji PP tip 1 vse posodobitve

izvajajo preko portala Pripravljalca prognoz (Priloga 1), OPS pa zagotovi ustrezen prenos podatkov o konfiguraciji OM in števnih stanjih v EIS.

ODS po Metodologiji PP tip 2 konfiguracijo OM na svojem distribucijskem sistemu (Priloga 2) in odčitke števnega stanja sporočajo neposredno v EIS (Priloga 3). Podrobnejšo specifikacijo in posebnosti (npr. sprememba števnega stanja ob zamenjavi merilne opreme) operater OPS podaja v Navodilih uporabe EIS, ki bodo sestavljena iz tehničnega dela za uporabo komunikacijskega vmesnika API in uporabniških navodil za uporabo modula EIS v okviru platforme EPUS.

Operaterji sistemov morajo posredovati posodobljena števčna stanja najmanj trikrat dnevno skladno s časovnimi roki, kot jih določata metodologija pripravljavca prognoz in Uredba EU 312/2014 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za izravnavo odstopanj za plin v prenosnih omrežjih.

3.1.3 Komunikacijski vmesniki za zapis podatkov

Zaradi obsega podatkov in frekvenca sporočanja, ODS uporabljajo komunikacijski vmesnik za avtomatizirano posredovanje podatkov v EIS. Vsak ODS je dolžan v svojih informacijskih sistemih zagotoviti implementacijo teh vmesnikov.

ODS za prenos podatkov lahko uporabi:

- a. obstoječi vmesnik spletnih storitev Pripravljalca prognoz, v kolikor ima ODS storitev Pripravljalca prognoz v celoti implementirano pri OPS (tip 1) ali
- b. vmesnik API, pripravljen izključno za prenos podatkov v sistem EIS (tip 2).

V prehodnem obdobju do 22. 3. 2023 bo na voljo tudi možnost vnosa podatkov preko predpripravljene Excelove predloge. Obseg in frekvenca podatkov, ki jih v EIS vnašajo ODS, je enaka ne glede na način prenosa podatkov.

3.2 Branje podatkov iz EIS

3.2.1 Obseg podatkov

Upravičenci do podatkov, skladno z ZOP (ODS, dobavitelji, ministrstvo pristojno za energijo, Agencija za energijo, pristojni organ in center za podpore, v nadaljevanju skupaj: uporabniki EIS), dostopajo do podatkov, opisanih v poglavju 3.1.1. Dodatno so v EIS na voljo še sledeči podatki:

Naziv podatka	Zaloga vrednosti
Odjem: - na odjemnem mestu; - v distribucijskem sistemu; - na prenosnem sistemu.	Nm ³ /h, Nm ³ /dan in Nm ³ /mes. oz. kWh/h, kWh/dan in kWh/mes.
Odjem dobavitelja:	Nm ³ /h, Nm ³ /dan in Nm ³ /mes.

<ul style="list-style-type: none"> - na odjemnem mestu; - v distribucijskem sistemu; - na prenosnem sistemu. 	<p>oz. kWh/h, kWh/dan in kWh/mes.</p>
<p>Odjem bilančne skupine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na odjemnem mestu; - v distribucijskem sistemu; - na prenosnem sistemu. 	<p>Nm³/h, Nm³/dan in Nm³/mes. oz. kWh/h, kWh/dan in kWh/mes.</p>
<p>Odjem glede na vrsto odjema po Aktu* (skupina, podskupina, zaščiteni odjem) za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odjemno mesto; - distribucijski sistem; - prenosni sistem; - dobavitelja; - bilančno skupino. 	<p>Nm³/h, Nm³/dan in Nm³/mes. oz. kWh/h, kWh/dan in kWh/mes.</p>
<p>Odjem glede na vrsto odjema (skladno s tabelo v poglavju 3.1.1) za:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odjemno mesto; - distribucijski sistem; - prenosni sistem; - dobavitelja; - bilančno skupino. 	<p>Nm³/h, Nm³/dan in Nm³/mes. oz. kWh/h, kWh/dan in kWh/mes.</p>
<p>NBS, ki je prisoten na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odjemnem mestu; - distribucijskem sistemu; - prenosnem sistemu. 	<p>EIC koda in naziv</p>
<p>Dobavitelj, ki je prisoten na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odjemnem mestu; - distribucijskem sistemu; - prenosnem sistemu. 	<p>EIC koda in naziv</p>
<p>ODS, ki je prisoten na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - odjemnem mestu; - distribucijskem sistemu. 	<p>EIC koda in naziv</p>

*Akt o načrtu za izredne razmere pri oskrbi s plinom

3.2.2 Komunikacijski vmesniki za branje podatkov

Dostop do podatkov je možen na sledeči način:

- a. Komunikacijski vmesnik API, pripravljen za branje podatkov iz EIS in primeren za uporabo v primerih branja večjih količin podatkov ali pogostega branja podatkov;
- b. Preko kategorije/modula »EIS« v okviru spletne platforme EPUS operaterja prenosnega sistema.

Upravičenost do vpogleda v zgoraj navedene podatke bo vezana na vsebino povpraševanih podatkov, vlogo uporabnika EIS in nastavljene pravice v okviru platforme EPUS.

4 Obratovanje EIS

EIS obratuje skladno z zakonodajo in pravili, h katerim poda soglasje Agencija za energijo. Pravila za delovanje EIS je OPS dolžan posodobljati, nove verzije objavljati na svoji spletni strani in skladno z njimi nadgrajevati EIS.

4.1 Zahteve EIS do vseh deležnikov

OPS mora zagotavljati čim boljšo razpoložljivost EIS za vnos in pregledovanje podatkov s strani uporabnikov EIS.

OPS in ODS morajo ažurno osveževati podatke o odjemnih mestih v svojih sistemih (vključno ažuriranje novih odjemnih mest ali odklapanje/zapiranje obstoječih odjemnih mest) ter vnašati podatke o odjemih.

Uporabniki EIS preverjajo dostop do sistema in podatkov vsaj enkrat mesečno.

4.2 Obratovalni postopki in termini

OPS zagotavlja podatke za odjemna mesta končnih odjemalcev na prenosnem sistemu, ODS zagotavljajo podatke za odjemna mesta na distribucijskih sistemih, pri čemer morajo omenjeni operaterji sistemov naložiti in pregledati prvo konfiguracijo in vzpostaviti prenos podatkov o odjemih za posamezna odjemna mesta do 22. 12. 2022.

ODS po Metodologiji PP tip 1 dopolnjuje podatke (odjemna skupina(e), podskupina(e), zaščiteni odjem, namen odjema po Aktu o metodologiji za izračun nadomestila ob neprostoovoljnem zmanjšanju ali prekinitvi odjema plina, ...) v sistemu Pripravljavca prognoz (Priloga 1). Prenos konfiguracije OM iz sistema PP v EIS izvede OPS.

ODS po Metodologiji PP tip 2 naložijo podatke v EIS neposredno z uporabo predloge (Priloga 2) ali uporabo podatkovnega vmesnika, kot je opisano v poglavju 3.1. Posodobitve konfiguracijskih podatkov o odjemnih mestih OPS in ODS izvajajo ažurno ob vsaki spremembi (v primeru kriznih razmer so odklopi vodeni na urnem nivoju).

Podatki o odjemih se izračunavajo na urnem nivoju na podlagi podatkov o posredovanih števnih stanjih. Podatki o števnih stanjih se vnašajo na urnem nivoju, kot so odjemi procesirani tudi v sistemu Pripravljavca prognoz.

Podatki o števnih stanjih se morajo v EIS prenašati najmanj trikrat dnevno:

- do 9:30 za ure preteklega plinskega dne do vključno 6:00,
- do 13:30 za ure od 6:00 do vključno 12:00 in
- do 19:30 za ure od 12:00 do vključno 18:00.

Podobno kot pri konfiguraciji odjemnega mesta je tudi vnos podatka o števnem stanju informacijsko pogojen glede na Metodologijo PP:

- a. za ODS po Metodologiji PP tip 1 se podatki v EIS prenašajo iz sistema PP;
- b. ODS po Metodologiji PP tip 2 podatke o števnih stanjih vnašajo preko komunikacijskega vmesnika, spletnega vmesnika ali s predlogo (Priloga 3, rezervna možnost v prehodnem obdobju) neposredno v EIS preko platforme EPUS.

Informacije, vezane na posredovanje števnih stanj za ODS po Metodologiji PP tip 2:

- Če za katero izmed odjemnih mest ODS po Metodologiji PP tip 2 podatka o števnem stanju ne vnese v predvidenem času za vnos podatka, EIS za čas do vnosa naslednjega števčnega stanja privzame, da odjem poteka z zadnjim sporočenim urnim volumnom, ki je bil izračunan glede na s strani ODS vnesena števčna stanja.
- Če ODS po Metodologiji PP tip 2 ne vnese vseh pričakovanih (urnih) števnih stanj, EIS količine, izračunane med dvema zaporednima števnima stanjema, porazdeli linearno za obdobje med tema dvema odčitkoma.
- Ko ODS posreduje podatek o fizičnem odčitku števčnega stanja, se v okviru EIS izvede ustrezna korekcija volumnov in števnih stanj na odprtem obračunskem obdobju. Korekcija upošteva števčna stanja med zadnjima dvema zaporednima odčitkoma fizičnega števčnega stanja, izvede pa se na urnih volumnih in števnih stanjih v odprtem obračunskem obdobju.
- ODS po Metodologiji PP tip 2 zagotovi ob zaključku obračunskega obdobja skladnost količin posredovanih v sistem PP (končne dodelitve) in števnih stanj posredovanih v EIS.

Podatki o števnih stanjih se vnašajo glede na razpoložljivost podatkov:

- znotraj meseca sporočena števčna stanja temeljijo na začasnih dodelitvah v odprtem obračunskem obdobju;
- po zaključku obračunskega obdobja pa števčna stanja ustrezajo končnim dodelitvam, ki jih ODS vnesejo v sistem EPUS.

Po zaprtju obračunskega obdobja in končnem prenosu podatkov iz PP na platformo EPUS, podatkov o dodelitvah v EIS ni več mogoče spreminjati. Urni podatki (urni odjemi) so uporabnikom EIS dostopni le v odprtem obračunskem obdobju. Za zaprta obračunska obdobja so na voljo dnevni in mesečni podatki.

OPS in ODS enkrat dnevno pregledajo status vnosa podatkov v sistemu EIS:

- izvedbo vnosov podatkov;
- pravilnost izračuna agregiranih količin.

V primeru krizne situacije OPS in ODS pregledujejo status vnosa in izračuna agregiranih količin trikrat dnevno ter zagotavljajo razpoložljivost podatkov.

5 Funkcionalnosti uporabniških vmesnikov

Dostop do podatkov EIS je uporabnikom EIS omogočen preko platforme EPUS in izbire kategorije »EIS«. Platforma EPUS in vse njene kategorije ter znotraj teh tudi vsebinski moduli so zasnovani kot spletna rešitev, do katere uporabnik dostopa preko spletnega brskalnika.

Uporabnik do platforme EPUS in EIS dostopa preko dvostopenjske avtorizacije. Spletni vmesnik omogoča dostop do seznama vseh odjemnih mest v Sloveniji, pri čemer je dostop do podatkov konfiguriran za deležnike plinskega trga ločeno glede na njihovo dejavnost (Agencija za energijo, Pristojni organ, ministrstvo, ODS, dobavitelji, Center za podpore).

Znotraj kategorije »EIS« se nahaja več vsebinskih modulov (konfiguracija odjemnih mest, odjemi, drugi podatki), ki uporabniku omogočajo segmentiran in strukturiran vpogled v podatke zbrane v sistemu EIS. Prikaz podatkov v posameznih moduli temelji na tabelaričnem in grafičnem prikazu, pri čemer je obseg podatkov možno prilagoditi z nastavitvijo kriterijev/filtrov. Možni kriteriji segmentiranja in agregiranja podatkov so opisani v poglavju 3.2.1. Vse prikazane podatke je mogoče izvažati v datoteko strukturiranega formata.

6 Zagotavljanje kibernetске varnosti

OPS zagotavlja dostop do podatkov EIS preko: grafičnega vmesnika platforme EPUS ali preko komunikacijskega vmesnika API (»Application Programming Interface«). Dostop preko komunikacijskega vmesnika API je omogočen izključno preko namenskih digitalnih potrdil, ki jih posameznemu uporabniku izda operater prenosnega sistema. Digitalno potrdilo ima rok veljavnosti 2 leti. Dostop do komunikacijskega vmesnika API brez ustreznega digitalnega potrdila ni mogoč.

Dostop do grafičnega vmesnika EIS operater prenosnega sistema omogoča preko platforme EPUS ter preko dostopa do namenskega modula »EIS«, ki se nahaja znotraj platforme EPUS. Dostop do platforme EPUS je zaščiten z dvostopenjsko prijavo, kjer je prva stopnja uporabniško ime in geslo, druga stopnja pa predstavlja dodatno zaščito z varnostnim mehanizmom enkratnega gesla/kode OTP (One Time Password). Varnostni mehanizmi, ki se uporabljajo za dostop do platforme EPUS, onemogočajo nepooblaščenim osebam vstop v platformo (avtentikacijo) in izvajanje nalog, za katere nimajo pooblastil (avtorizacije).

Dostop do podatkov EIS preko platforme EPUS je skladno z zakonodajo omogočen brezplačno vsem relevantnim deležnikom na trgu s plinom, pri čemer bo posamezni deležnik definiral največ 2 pooblaščen administratorja platforme EPUS na ravni deležnika. Pooblaščen administrator deležnika bo nadalje lahko brez omejitev dodajal posamezne uporabnike deležnika.

7 Priloge

- Priloga 1: Obrazec za vnos podatkov o konfiguraciji odjemnih mest za ODS po Metodologiji PP tip 1 v sistem PP (Excel)
- Priloga 2: Obrazec za vnos podatkov o konfiguraciji odjemnih mest za ODS po Metodologiji PP tip 2 v EIS (Excel)
- Priloga 3: Obrazec za vnos podatkov o števnih stanjih za ODS po Metodologiji PP tip 2 v EIS (Excel)

Priloga 1: Obrazec za vnos podatkov o konfiguraciji odjemnih mest za ODS po Metodologiji PP tip 1 v sistem PP (Excel)

Šifra odjemnega mesta	Šifra mestnih vrat	Zaščiteni odjem	Vrsta odjema
Oznaka odjemnega mesta na distribucijskem sistemu, pod katero odjemno mesto vodi operater distribucijskega sistema	7 mestna številčna šifra mestnih vrat na prenosnem sistemu	DA ali NE	Številčna šifra 1-12: 1 - individualni gospodinjnski odjem 2 - skupni gospodinjnski odjem 3 - osnovne socialne službe: izvajalci socialnovarstvenih storitev institucionalnega varstva s stalno ali začasno nastanitvijo varovancev 4 - osnovne socialne službe: dijaški in študentski domovi 5 - osnovne socialne službe: izvajalci zdravstvene dejavnosti z nastanitvami 6 - osnovne socialne službe: zdravstveni domovi 7 - osnovne socialne službe: zapori 8 - vrtec, osnovna šola 9 - distributer toplote 10 - poslovni odjem (raba v poslovne namene, razen industrijskega odjema) 11 - industrijski odjem (raba v proizvodnih tehnoloških in predelovalnih procesih, v katerih plin ni namenjen le ogrevanju prostorov) 12 - elektrarna

Skupine in podskupine odjema																									
a	b	c	d			e	f	g						h	i				j	k	l	m	n		
		Podskupina		Podskupina						Podskupina						Podskupina									
		1	2	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4						
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Skupine odjema (stolpci a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n): pripadajoči delež letne porabe [%] posamezni skupini odjema od 0 do 100 . Vsota vseh deležev skupin mora biti enaka 100 . Podskupine odjema: pripadajoči delež porabe [%] posamezne podskupine od porabe skupine. Vsota deležev podskupin v skupini je lahko manjša od 100.																									

Prekinljiva pogodba o dobavi	Nadomestni energent	Delež porabe za zaščiteni odjem	Šifra dobavitelja	Aktivno odjemno mesto	Letna poraba	Trenutni status odjemnega mesta	Datum začetka veljavnosti podatkov
Izvedeni ukrepi							
DA ali NE	Možnost takojšnjega prehoda na nadomestni energent DA ali NE	Letni delež porabe za zaščiteni odjem [%] od 0 do 100	EIC šifra dobavitelja	DA ali NE	Letna poraba (volumen) zadnjega koledarskega leta v Nm ³	Trenutni status OM z vidika izvedenih ukrepov: 0 - brez omejitve 1 - poziv k omejenemu odjemu, nepotrjen 2 - poziv k omejenemu odjemu, potrjen 3 - izveden odklop	Podatki za posamezno odjemno mesto začetno veljati ob začetku vnesenega plinskega dne (06:00 CET)

Priloga 2: Obrazec za vnos podatkov o konfiguraciji odjemnih mest za ODS po Metodologiji PP tip 2 v EIS (Excel)

Šifra odjemnega mesta	Šifra mestnih vrat	Zaščiteni odjem	Vrsta odjema
Oznaka odjemnega mesta na distribucijskem sistemu, pod katero odjemno mesto vodi operater distribucijskega sistema	7 mestna številčna šifra mestnih vrat na prenosnem sistemu	DA ali NE	Številčna šifra 1-12: 1 - individualni gospodinjiski odjem 2 - skupni gospodinjiski odjem 3 - osnovne socialne službe: izvajalci socialnovarstvenih storitev institucionalnega varstva s stalno ali začasno nastanitvijo varovancev 4 - osnovne socialne službe: dijaški in študentski domovi 5 - osnovne socialne službe: izvajalci zdravstvene dejavnosti z nastanitvami 6 - osnovne socialne službe: zdravstveni domovi 7 - osnovne socialne službe: zapori 8 - vrtec, osnovna šola 9 - distributer toplote 10 - poslovni odjem (raba v poslovne namene, razen industrijskega odjema) 11 - industrijski odjem (raba v proizvodnih tehnoloških in predelovalnih procesih, v katerih plin ni namenjen le ogrevanju prostorov) 12 - elektrarna

Skupine in podskupine odjema																								
a	b	c		d	e	f	g						h	i				j	k	l	m	n		
%	%	%	Podskupina		%	%	%	Podskupina						%	Podskupina				%	%	%	%	%	
		1	2	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4					
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Skupine odjema (stolpci a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n): pripadajoči delež letne porabe [%] posamezni skupini odjema od 0 do 100 . Vsota vseh deležev skupin mora biti enaka 100.																								
Podskupine odjema: pripadajoči delež porabe [%] posamezne podskupine od porabe skupine. Vsota deležev podskupin v skupini je lahko manjša od 100.																								

Prekinljiva pogodba o dobavi	Nadomestni energent	Delež porabe za zaščiteni odjem	Šifra dobavitelja	Aktivno odjemno mesto	Letna poraba	Trenutni status odjemnega mesta	Datum začetka veljavnosti podatkov
Izvedeni ukrepi							
DA ali NE	Možnost takojšnjega prehoda na nadomestni energent DA ali NE	Letni delež porabe za zaščiteni odjem [%] od 0 do 100	EIC šifra dobavitelja	DA ali NE	Letna poraba (volumen) zadnjega koledarskega leta v Nm ³	Trenutni status OM z vidika izvedenih ukrepov: 0 - brez omejitve 1 - poziv k omejenemu odjemu, nepotrjen 2 - poziv k omejenemu odjemu, potrjen 3 - izveden odklop	Podatki za posamezno odjemno mesto začnejo veljati ob začetku vnesenega plinskega dne (06:00 CET)

Priloga 3: Obrazec za vnos podatkov o števnih stanjih za ODS po Metodologiji PP tip 2 v EIS (Excel)

Šifra odjemnega mesta	Datum odčitka	Števčno stanje	Novo števčno stanje
Oznaka odjemnega mesta na distribucijskem sistemu, pod katero odjemno mesto vodi operater distribucijskega sistema.	Datum in ura odčitka števčnega stanja.	Odčitek števčnega stanja v Nm3.	Novo števčno stanje v Nm3. Vnese se samo v primeru zamenjave merilne naprave.